

Teknoloji, eğitim ve psikoloji ortak gerçeklik arayışında buluştu: Türkiye'nin ilk teknososyal fayda buluşması

--

Türkiye'de yeni bir etkinlik formatı doğdu: Technoference S01 algoritma çağının asıl sorusunu sordu

Technoference'ın ilk buluşması, algoritmalar çağında ortak gerçeklik tartışmasını başlattı

Technoference, teknoloji çağında insan, veri ve çocukların geleceğini aynı sahnede buluşturdu

Melis Eryiğit Samir'in küratörlüğünde gerçekleşen Technoference S01 – Dijital Filtre, Türkiye'de yapay zekâ çağının insani tarafını disiplinlerarası bir küratörlükle ele alan ilk teknososyal fayda buluşması oldu. Mesele, teknolojiye karşı durmak ya da onu yüceltmek değil; algoritmaların görünmez etkisini fark edip doğru soruyu sorabilmektir. İki panel ve tamamlayıcı bir atölye boyunca; algoritmaların gerçeklik, dikkat, karar alma ve çocukların dünyası üzerindeki etkisi sorgulandı. Veri egemenliği, yapay zekâ, eğitim, aile ve üretici toplum olma başlıkları öne çıktı.

İSTANBUL — Lâl Project Kurucusu Melis Eryiğit Samir'in kurucusu ve küratörü olduğu **Technoference**, "Dijital Filtre" temalı ilk buluşmasını 15 Haziran 2026 Pazartesi günü Komünite @ Terminal Kadıköy ev sahipliğinde gerçekleştirdi. Davet ve referansla belirlenen 75 kişilik kapalı katılım yapısıyla düzenlenen etkinlik; disiplinlerarası bir gruba aynı sorunun etrafında buluşturdu ve algoritmaların şekillendirdiği bir dünyada kararları gerçekten kimin verdiğini sorgulattı.

Teknoloji, insan davranışı, eğitim ve toplumsal farkındalık ekseninde kurgulanan Technoference S01 – Dijital Filtre; bulut altyapısından veri egemenliğine, yapay zekada üretici toplum olma ihtimalinden çocukların ekranla kurduğu ilişkiye uzanan geniş bir tartışma alanı açtı. Program, iki panel ve ardından gerçekleştirilen uygulama atölyesinden oluştu.

Çocukluktan yaşlılığa uzanan bir teknoloji ve düşünce platformu

Etkinliğin açılış konuşmasını yapan Melis Eryiğit Samir, Technoference'ın çıkış noktasını teknolojinin insanla kurduğu görünmez temas üzerinden anlattı. Technoference kavramıyla ilk karşılaştığında, teknolojinin dikkat, refleks ve ilişki biçimleri üzerinde oluşturduğu engelleri düşünmeye başladığını belirterek, etkinliğin yalnızca teknolojiye değil insanın bütününe baktığını vurguladı.

Melis Eryiğit Samir, Technoference'ın temel yaklaşımını şu sözlerle aktardı: “Biz bir özüz. Günün sonunda eve gittiğimizde, çocuğumuzla, eşimizle, aile şapkamızı taktığımız an yine biziz. Bu bütünü çocukluktan başlayıp yaşlılığa kadar varan altı seviyelik bir teknoloji, düşünce ve networking platformu olarak kurmaya karar verdim.”

Dijital Kimlik: “Bir insanı sorduğu sorularla tanırırsın”

İlk panel, “Dönüşüm — Bulut, Veri & Üretim Denklemi” başlığıyla Türkiye'nin yapay zeka çağında üretici mi yoksa tüketici mi olacağı sorusuna odaklandı. Panelde **DT Cloud Genel Müdürü Serdar Yokuş**, **TurkishWIN Kurucusu Melek Pulatkonak** ve **Soft Commitment Kurucusu ve Yazar Erman Taylan** yer aldı.

Serdar Yokuş konuşmasına, yıllar önce Çin'de Baidu yöneticisiyle yaşadığı bir anekdotla başladı. “Bir insanı nasıl tanırırsın?” sorusuna verilen yanıtın “sorduğu sorularla” olduğunu aktaran Yokuş, bugün insanların en mahrem sorularını eşlerine, arkadaşlarına değil; arama motorlarına ve yapay zekâ araçlarına yönelttiğini vurguladı. Yokuş'a göre bu sorular, artık bireylerin dijital DNA'sını oluşturuyor: “Bugün bir arama motoru sizi annenizden, eşinizden daha iyi tanıyor. Çünkü sizin gece 03.00'te ne aradığınızı biliyor.”

Konuşmasında “dijital sis” metaforunu kullanan Yokuş, algoritmaların görünmez bir filtre gibi insanların neyi görüp neyi görmeyeceğini belirlediğini söyledi. Profilenmenin artık sadece reklamcılık değil, toplumsal yönlendirme, güvenlik ve egemenlik meselesi olduğunu belirterek şunu ekledi: “Bu sadece veri değil; insanın dijital psikolojisinin haritası.”

Serdar Yokuş, yapay zekâ çağında üretici olmanın üç temel altyapı gerektirdiğini vurguladı: Veri egemenliği, bulut ve veri merkezi kapasitesi, enerji ve işlem gücü bağımsızlığı.

Türkiye'nin sosyal platformlarda güçlü bir kullanıcı ülkesi olmasının, üretici konum anlamına gelmediğini belirten Yokuş, şu çarpıcı ifadeyi kullandı: “Tüketici verisini verir; verisini veren egemenliğini verir.” Türkiye'nin enerji bağımlılığının %67,8 seviyesinde olduğunu hatırlatan Yokuş, enerji bağımlılığı ile veri egemenliği arasındaki bağı şöyle açıkladı: “İşlem gücü dışa bağımlıysa, enerji dışa bağımlıysa, model dışa bağımlıysa, veri dışa bağımlıysa; ülke dijital zincirin hiçbir halkasını kontrol edemez.”

Yokuş, dönüşümün en kritik alanının eğitim olduğunu belirterek mevcut sistemin hâlâ sanayi devriminin işgücünü yetiştiren bir model üzerine kurulu olduğunu söyledi: “Bilginin önemi kalmadı. Yeteneğin, liderliğin ve yaratıcılığın önemi arttı. Biz ise çocuklarımıza 1800'lü yılların sanayi devriminin işgücü sağlayan okul sistemini sunuyoruz. Bir şeyleri değiştireceksek buradan başlamamız gerekiyor.” Konuşmasını dijital farkındalık çağrısıyla bitiren Yokuş, bireylere şu tavsiyeyi verdi: “Günde 10 dakika dijital farkındalık molası verin ve kendinize sorun: ‘Bu düşünce bana mı ait, yoksa bana gösterilene mi?’ Bu çağda zihnini koruyabilen, geleceğini korur.”

“Pratik zekamız, çözüm üretme becerimiz ve mühendislik gücümüz var”

Melek Pulatkonak, Türkiye'nin üretici toplum olma potansiyelini değerlendirirken ülkenin güçlü mühendislik kapasitesine dikkat çekti. Ancak bu kapasitenin kalıcı değere dönüşmesi için yetenek göçü, sabırlı sermaye, güven eksikliği ve işbirliği kültürünün birlikte ele alınması gerektiğini söyledi.

Melek Pulatkonak'a göre Türkiye'de pratik zeka, çözüm üretme becerisi ve mühendislik gücü önemli bir avantaj sağlıyor. Buna karşın yeteneğin en yüksek getiriye bulduğu yere gitmesi, uzun vadeli yatırım kültürünün zayıf kalması ve kısa vadeli düşünme alışkanlığı üretim kapasitesini sınırlıyor. Kadınların ve gençlerin üretime daha güçlü katılması, bu dönüşümün temel koşulları arasında yer alıyor.

Yapay zeka çağında bilgiyi saklamanın değil paylaşmanın değer ürettiğini vurgulayan Melek Pulatkonak, güvenin düşük, işbirliğinin zayıf olduğu yapılarda inovasyonun sınırlı kalacağını belirterek, toplulukların öğrenme gücüne işaret etti. Önümüzdeki dönemde bireyler, kurumlar ve topluluklar birlikte öğrenmeyi başarırsa teknolojinin daha demokratik bir gelişim alanı açabileceğine dikkat çekti.

“Üretici olmak temel model yapmakla sınırlı değil”

Erman Taylan ise Türkiye'nin yapay zekada üretici konuma geçmesi için temel model üretme yarışına odaklanmak zorunda olmadığını söyledi. Türkiye'nin, yapay zekanın güçlü kullanıcısı olarak dikey alanlarda, uygulamalarda ve şirket dönüşümünde anlamlı bir fark yaratabileceğini vurguladı.

Erman Taylan, “Büyük yapay zeka model şirketlerinin yaptığını burada kurmak mümkün değil. Türkiye, yapay zekanın iyi bir kullanıcısı olarak ekosistemde çok ciddi fark yaratabilir” dedi. Oyun girişimlerindeki başarı hikayelerinin yapay zeka uygulamaları için de ilham verici olabileceğini belirten Taylan, stratejik teşviklerin, yeni şirket yapılarının ve dönüşüm odaklı uygulamaların önemine dikkat çekti.

Erman Taylan, Türkiye'nin üretici olma iddiasının çip ya da temel model rekabetine sıkışmaması gerektiğini vurgulayarak şu değerlendirmeyi yaptı: “Türkiye'nin avantajlarıyla birlikte baktığımızda çok güçlü dikeyler var. Şirketlerin dönüşümünün önünü açacak yapılar kurulmalı ve gerekli teşvikler çıkmalı.”

“Aynı veriye bakıp farklı dünyalar görüyorsak kararı kim veriyor?”

İkinci panelde tartışma makro düzeyden mikro ölçeğe taşındı. Melis Eryiğit Samir, “Aynı veriye bakıp farklı dünyalar görüyorsak gerçekten kararı kim veriyor?” sorusuyla paneli açarak, algoritmaların yalnızca sistemleri değil aileyi, eğitimi, çocukların gerçeklik algısını ve bireyin kendi filtresini nasıl etkilediğini tartışmaya sundu.

“Filtre — Öz Göz, Doğru Soru & Gerçeklik” başlıklı panelde Psikolog Cihan Çelik, eğitimci-yazar ve yaratıcı drama lideri Müjdat Ataman ile Gamester Kids ve Tiny Minies Kurucu Ortağı Onur Karcı konuşmacı olarak yer aldı.

“Farklılıklara korkuyla yaklaşmayalım”

Cihan Çelik, çocukların dünyaya daha şeffaf ve daha az süzgeçle baktığını ancak aile, okul ve toplum etkisiyle zaman içinde mahallelere ayrılan, farklılıktan korkan ve itaat beklentisiyle şekillenen bireyler haline gelebildiğini söyledi.

Cihan Çelik, konuşmasında çocukların bizden farklı düşünmesine alan açmanın önemini şu sözlerle anlattı: “Çocuklarımızı yetiştirirken farklılıklara korkuyla yaklaşmayalım. Çocuğumuz bize farklı bir şey söylediğinde, bir şeye bakıp farklı analizlerde bulunduğunda, sürekli itaat etmesini istediğimiz ve bizden farklı düşünmesini istemediğimiz bir düzen kuruyoruz. Sonra üniversiteyi bitirdiğinde ondan kendini savunmasını, fikirlerini ortaya koymasını bekliyoruz. Ama 25 yıl boyunca o çocuğa bu mesajı vermiyoruz.”

Türkiye'nin en kritik meselesinin, çocukları kendi kabuğunda kalan bireyler olarak değil dünya vatandaşı olarak yetiştirebilmek olduğunun altını çizen Cihan Çelik, “Bakış açımızla mücadelemiz de insanlarla

mücadelemiz de çok yerel kalıyor. Çocuklarımıza bu imkanı korkmadan vermeye çalışalım. Bu korku çocukları büyütüyor” diyerek, teknoloji kullanımında da ebeveyn kontrolünün önemini vurguladı.

Teknolojinin hayatın gerçeği olduğunu belirten Cihan Çelik, özellikle küçük yaşlarda ekran ve sosyal medya kullanımının ailelerin kontrolünde olması gerektiğini söyledi. Yapay zeka ve dijital araçların değerli imkanlar sunduğunu kabul etmekle birlikte, çocukların sosyal ilişkiyle büyüdüğünü hatırlattı.

“Veriye nereden baktığımızı değiştirmeden ilerleyemeyiz”

Müjdat Ataman, eğitim alanında verinin çoğu zaman pazarlama diliyle kullanıldığını belirterek, eğitimde özden çok paketleme biçimine odaklanıldığını söyledi. STEM, kodlama, çoklu zeka gibi kavramların dönem dönem birer vitrin unsuruna dönüştüğünü belirten Müjdat Ataman, “Biz her şeyi bir reklam ve satış-pazarlama ürünü olarak görüyoruz. Hiçbir şeyin özünde değiliz. Her şeyi nasıl paketleriz ve nasıl sunarız diye kafa yoruyoruz. Öğretmen ödevi yapay zeka ile hazırlıyor, çocukların ödevi yapay zekaya yaptıracağını biliyor ve çocuk da yapay zekaya yaptırıyor. Alan mutlu, satan mutlu; temiz bir veri var ama verinin bize kazandırdığı bir şey yok” açıklamasını yaptı.

Veriye değil, veriye nereden bakıldığına odaklanmak gerektiğini söyleyen Müjdat Ataman. İdeolojik çerçeveler kaldırılmadan ve öz eleştiri kültürü gelişmeden ortak gerçekliğe yaklaşmanın zor olduğunu vurguladı ve şunları söyledi: “Kendi mahallemizden bakarak öz eleştiri yapabilmeliyiz. Çünkü öz eleştiri yapamayan, eleştiren ama hiç öz eleştiri yapmayan bir topluluğa dönüşmeye başladık.” Müjdat Ataman ayrıca, yapay zekanın sürekli onaylayan ve kullanıcıyı üzmeyen yapısının gerçek hayatla karıştırılmaması gerektiğinin altını çizdi.

“Dünya aynı, karşımıza çıkan veriler farklı”

Onur Karcı, dijital platformların aynı dünyayı farklı veri akışlarıyla kişiselleştirdiğini belirterek, filtre balonlarının bireylerin gerçeklik algısını dönüştürdüğünü söyledi. Karcı’ya göre sosyal platformlar, kullanıcıların hoşuna gidecek içerikleri öne çıkararak daha fazla vakit geçirmelerini sağlıyor. Bu durum zamanla toplumun genelini yansıtmayan içeriklerin gerçeklik gibi algılanmasına yol açıyor.

Onur Karcı, “Ben dünyanın aynı olduğunu, karşımıza çıkan verilerin farklılaştığını düşünüyorum. Sosyal platformların temel amacı, sizin hoşunuza gidecek ve orada daha fazla vakit geçirmenizi sağlayacak içerikleri karşınıza çıkarmak. Bir süre sonra bu, illüzyonlara ve manipülasyonlara sebep olabiliyor” değerlendirmesini yaptı.

Bu mekanizmanın yalnızca dijital dünyada değil, gerçek hayatta da tekrarlandığını belirten Onur Karcı, ailelerin çocuklarını çoğu zaman kendileri gibi düşünen çevrelerde büyütmeyi tercih ettiğini söyledi.

Okul öncesi yaş grubundaki çocukların sosyal medyadan uzak tutulması gerektiğini vurgulayan Onur Karcı, ekranın bütünüyle reddedilemeyeceğini, doğru tasarlandığında pasif bir oyalama aracı olmaktan çıkıp aktif öğrenmeyi destekleyebileceğini ifade etti. Bu nedenle teknolojiyle kurulan ilişkinin çocuğun keşfetmesine, öğrenmesine ve gelişmesine hizmet edecek biçimde tasarlanması gerektiğini söyledi.

Panel çıktıları atölyede pratiğe taşındı

Panellerin ardından Claude İstanbul topluluğu adına Said Sürücü ve Onat Vural, Beta Space Studio atölye ortaklığında katılımcılarla yapay zeka araçlarıyla üretim odağında bir çalışma yürüttü. Bölümde kişisel agent mantığı, “skills” ve “connectors” gibi özellikler, ürün geliştirme süreçleri ve hukuk alanındaki uygulama örnekleri ele alındı.

Atölye, gün boyunca tartışılan doğru soru sorma, filtreleri fark etme ve veriye farklı açılardan bakma başlıklarını uygulama zeminine taşıdı. Katılımcılar, yapay zekanın yalnızca bir sohbet aracı değil; doğru kurgulandığında üretim, analiz, ürün geliştirme ve profesyonel iş akışlarını dönüştürebilecek bir sistem olarak ele alınabileceğini deneyimledi.

Dijital filtreyi görmek, ortak geleceği kurmanın ilk adımı

Technoference S01 – Dijital Filtre, yapay zeka ve algoritmalar çağında teknolojiyi yalnızca teknik bir mesele olarak değil; insan, çocuk, aile, kurum, ülke ve gelecek meselesi olarak ele aldı. Etkinlik boyunca öne çıkan ortak vurgu, üretici toplum olmanın yalnızca altyapı yatırımıyla değil; doğru soru sorabilen, iş birliği kurabilen, öz eleştiri yapabilen ve çocuklara farklı düşünme alanı açan bir kültürle mümkün olabileceğiydi.

Komünite @ Terminal Kadıköy, Inc. Türkiye, The Kitap Yayınevi, Bilge Karga, Mahizer Atelier, Dr. Ayşegül Girgin, Claude İstanbul, Beta Space Studio, Utilify, Aposto, TriO Blockchain Labs, Creasoup, Tiny Minies, Piartem, Etix, Duhan Ofset, Gamzeli Bebekler, Mothers Life Magazine ve B2Press etkinliğin hayata geçirilmesine katkıda bulundu.

Bir hatıra değil, sorunun devamı: geceyi tamamlayan kutu

Technoference'ın uçtan uca deneyim anlayışı, gecenin sonunda her katılımcıya hediye edilen kutuda somutlaştı. Bir etkinlik hatırası değil, birlikte sorulmaya başlanan sorunun devamı olarak tasarlanan kutuyu, her biri kendi emeğini ve hikâyesini katan ortaklarla var ettiğini söyleyen Melis Eryiğit Samir: “kişisel bir mektupla tasarladığım kutunun kendisi, geceyi tamamlayan ve biri güç yapılarını diğeri duygusal dengeyi ele alan iki kitap (The Kitap), uykuya hazırlayan ve ekrandan koruyan gözlükler (Bilge Karga), “hepsi bir bütün” diyen bir öz bakım kart (Dr. Ayşegül Girgin), çocuklar için hazırlanan güvenli - eğitici oyun erişimi (Tiny Minies) ve katılımcıya özel tasarımlar. Gece boyunca Utilify ve Trio Blockchain Labs üzerinden toplanan rozetler ise dijital bir alanda yaşamaya devam edecek; seri büyüdükçe katılımcılarla birlikte büyüyen bir değere dönüşecek. Böylece Technoference'a destek verenler de katılanlar da artık birer izleyici değil, sürdürülebilir bir ekosistemin parçası olacak” dedi.

Bilgi İçin: Melis Eryiğit Samir | +90 532 543 23 68